

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Periodizace dějin hudby – část 1/2 (do klasicismu včetně)

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	vy_32_INOVACE_mix1_evh17
Označení materiálu	evh17_periodizace1_vyklad.pdf
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	MgA. Petr Kuna
Anotace	Výukový materiál zpracovaný formou stručných hesel, obsahuje základní členění vývoje dějin evropské artifiální hudby (od počátků do klasicismu včetně) na jednotlivé styly, uvádí základní hudební znaky a představitelé daných hudebních směrů.... Na tento materiál navazuje „Periodizace DJH 2/2– od romantismu do 20. stol. „
Předmět	EVH – Estetická výchova hudební
Tematická oblast	Hudební teorie
Téma	Dějiny hudby
Očekávané výstupy	Student je obeznámen s jednotlivými hudebními styly a jejich znaky, uvede posloupnost kulturně- historických epoch, orientuje se v problematice hudebních znaků do klasicismu včetně.
Klíčová slova	periodizace dějin hudby
Druh učebního materiálu	výukový text
Ročník	1.
Cílová skupina	čtyřleté gymnázium
Ověřeno	17.9.2013, 1.C
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Periodizace dějin hudby – část 1/2 (do klasicismu včetně) (výklad)

Hledisko kulturně – historické

Časové hranice mezi jednotlivými styly nelze určit přesně, každý nový styl vzniká již v rámci předchozího a doznívá hluboko do následujícího stylu.

1. SLOH POLYRYTMICKÝ (vícerytmický) DO 13. STOL.
2. SLOH POLYMELODICKÝ 9. – 16. STOL
3. SLOH HARMONICKO – MELODICKÝ 17. – 20. STOL.
4. SLOH SÖNICKÝ – OD 20. STOL.

1. SLOH POLYRYTMICKÝ (vícerytmický) DO 13. STOL.

- styl pravěkých kultur, od počátků lidstva do 13. stol.

Starověké kultury:

- 5. tisíciletí př. K. – 5. stol. po K.
- vyspělé starověké kultury (např. **Mezopotámie, Indie, Čína, Egypt...**)

Hudba starověkého Řecka a Říma = **ANTICKÁ**:

1. Doba **mýtická** = do 600 př. K.

2. Doba **klasická** = 600 př. K. – 400 př. K.

3. Doba **Helénistická** = 400 př. K. – 400 po K.

- hudba v této době je jednohlasá

- rytmus vychází z textu

- písmenná notace nad slabikami

Středověká monodie (jednohlas):

a/ Chorální

b/ Světská

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Chorální

- 4. – 9. stol. po K. vzniká křesťanský chorál = **Gregoriánský chorál**

Hudba předrománská a románská okolo 9. stol.

- **universalismus církve, vše v latině**
- předgregoriánské a gregoriánské křesťanské zpěvy
- tropy, sekvence, později organum
- rytmika podle slov
- u nás píseň **Hospodine, pomiluj ny**

Světská

- 7. – 13. stol. se rozvíjí **rytířská epika a dvorská lyrika**

Gotika 1000 – 1250 (příp. až 1400)

- stále vychází z universalismu církve
- z tohoto období se již zachovalo více písní
- Rytířská tvorba: ve Francii **Trubadúři** a **Truvéři**
v Německu **Münnesangeři**

2. SLOH POLYMELODICKÝ 9. – 16. STOL

a/ raný středověký vícehlas

b/ vospělý středověký vícehlas

Raný středověký vícehlas 9. – 12. stol.

- liturgická hudba, viz Gregoriánský chorál

Vospělý středověký vícehlas 13. – 16. stol.

- ve Francii školy **Notre Damme**, **Ars Antiqua**, **Arts Nova**

Renesance 14. – 16. stol.

- klesá vliv církve

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **Nizozemská** + později **Italská vokální polyfonie**
- v Itálii **madrigaly** = typ písně
 - o Představitelé:
 - **G. Gabrieli, F. Landini**
- tvorba lidových a reformačních hnutí – u nás **Husité**, v Německu **Luteráni**
- u nás **Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic**, Rudolfská kapela...

3. SLOH HARMONICKO – MELODICKÝ 17. – 20. STOL.

- kolem počátku 17. stol. – počátek 20. stol.
- **harmonie** je v rovnováze s **melodií**
- vytříbení **dur/mollového** systému
- **odlišení** instrumentální a vokální hudby

Baroko 1600 – 1750

- **okázalost**, patos
- **basso continuo** = nejnižší basová melodická linka, od níž se vyvíjí celá harmonie skladby (často fagot, violoncello, cembalo...)
- rozvíjí se samostatné instrumentální formy:
 - např. **fuga, sonata, trio sonata, suita, sňlový koncert, concerto grosso**
 - **opera, kantáta, oratorium...**
- představitelé:
 - o Itálie : Claudio **Monteverdi**, Antonio **Vivaldi**, Archangelo **Corelli**, Giuseppe **Torelli**, Giuseppe **Tartini**...
 - o Francie: Jean – Baptiste **Lully**, Jean Philippe **Rameau**...
 - o Anglie: Henry **Purcell**, John **Dowland**...
 - o Německo: Georg Philippe **Telemann**, Georg Friedrich **Händel**, Johann Sebastian **Bach**...
 - o Čechy: Adam **Michna z Otradovic**, Pavel Josef **Vejvanovský**, Jan Dismas **Zelenka**, Bohuslav Matěj **Černohorský**...

Rokoko 1730 – 1750

- galantní sloh, předklasicismus
- první náznaky klasicismu v rámci baroka
- **odklon od barokní okázalosti**
 - o Itálie: Neapolská škola, Domenico **Scarlatti**
 - o Francie: Francois **Couperin**, Jean Philippe **Rameau**...

Klasicismus 1750 – 1827

- mizí basso continuo
- **souměrnost, přehlednost, systém, řád, logika**...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **perioda 8 taktů** (4 takty **předvětí** + 4 takty **závětí**)
- osamostatnění melodie a harmonie
- obliba **třídílnosti** – typická je „**sonátová forma**“: (**expozice, provedení, repríza**)
- rozvoj instrumentálních forem:
 - o **symfonie, sólový koncert, smyčcový kvartet**
 - o opera, kantáta, oratorium
- Představitelé
 - o Vídeňská škola: Josef **Haydn**, Wolfgang Amadeus **Mozart**, Ludwig van **Beethoven**
 - o Opera: Německo: Ch. W. **Gluck**
Německo:
 - o Mannheimská škola: J.V.**Stamic**, K.V.**Stamic**, F.X.**Richter**...
 - o Berlínská škola: J.A.**Benda**, K.F.E.**Bach**
 - o Itálie:
 - o Neapolská škola: J.**Mysliveček**
 - o Francie:
Paris: A.**Rejcha**